

Izhaja v Trstu vsak
— petek popoldne —
Uredništvo in upravišstvo
— ulica Boschetto št. 5. II. nad.
— Telefon št. 1570 —

Delavski List

Posamezna številka
— 6 vin. —
Inserati po dogovoru.
Naročnina za celo leto
4.20 K., pol leta 2.10 K.,
četrt leta 1.05 K. - Ino-
zemstvo več poštnina.

Glasi slovenskih socialistov na Primorskem.

Narodna delavska organizacija.

(Dalje).

Tržaški politiki so pozabili tudi ozreti se po »razmerah« v naši širni Avstriji in drugod po svetu. Nočejo konstatirati, da se narodni boji ravno v Avstriji dokazali poln absurdno zahtev meščanskih nacijskih strank. Čehi, ti vedni vzori tržaških politikov, zamujejo narodno avtonomijo in zahtevajo teritorialno skupino česko-moravsko-šlesko in sicer zato, da bi imeli priložnost in moč, posrkati v se nemške kralje in spraviti v narodnostno in gospodarsko odvisnost par milijonov Nemcev, ki žive kompaktno ob njih mejah. Poljaki zatirajo z enakim veseljem enako močno plemo Rusinov. Hrvatje in Srbi so le pod pritiskom zadnjih dogodščin za silo napravili kompromis, ki se mora pri prvi priliki razrešiti, ker obadva naroda stojita na nacijsko-šovinističnem stališču, ločena po konfesiji. Ogrji z narodnostnimi principi zatirajo brezobzirno vsa plemena. In pri tem so vsa slovanska plemena avstrijska industrijsko nerazvita in šibka s Čehi vred. Saj je »Edinost« sama konstatirala žalostno sodbo enega prvih čeških politikov, dr. Engela, ki pravi, da je nemška premoč v industriji in kapitalu proti Čehom gorostasna, in ista »Edinost« konstatira zaostalost Hrvaške v gospodarskem oziru in polno odvisnost od židovskega kapitala. Tržaški politiki pozabljajo torej, da je vsa slovanska masa Avstrije masa delavca in malega kmeta, izven Čehov in Poljakov le z malo kulturo. Tržaški politiki se pa nič ne ozirajo na to, da se je velika trgovina in industrija razvila na zapadu in da se razvija preko nas in brez nas z gorostasnimi koraki in se razvija internacionalno končno v trustih, ki ne poznajo mej narodov, ne poznajo mej družb. Za tržaške politike menda mora vendar biti na čistem, da sta kapital in velika industrija mednarodna in da se boj proti njima ne more drugače razvijati nego mednarodno. Pa naj nam govore politiki okoli »Edinosti«? Kdo pa naj izvojuje mednarodni boj proti mednarodnemu kapitalizmu, kateri sloj je sploh za ta boj poklican, če ne delavci pod geslom: delavci vsega sveta združite se?! »Edinost« menda prizna, da smo Slovani zamudili dobo, ko bi bili utegnili ustvariti svoj veliki kapital, da smo Slovani sedaj le delavci, proletarci med proletarci, katerih obstanek je odvisen le od boja in zmage proti kapitalu? Ako zmaga mednarodni kapital, potem Jugoslovonom ni življenja, ako pa zmagajo in-

ternacionalni delavci, pridejo i delavci Slovenci do svoje veljave.

Vzglede na dejanskem življenju slovanskih narodnih plemen in srditi boj drugega proti drugemu, ki izvira iz nacjonalizma, in pogled na zgodovino razvoja kapitala, mora vesti vsakega Slovana v bojno vrsto, ki se bori za svobodo in enakost. Ali pa naj »Edinost« in politični voditelji v Trstu odgovore, kako naj se organizira in izvede boj proti kapitalu, ali pa naj nam pokažejo vsaj problematično pot, da Slovenci pridejo do tako močnega gospodarskega razvoja, da prevladajo nad Nemci in Italijani ob Adriji in na Balkanu! No, najsi so že tržaški voditelji logično sklepali na podlagi dunajskega in brnskega programa socijalnodemokratske stranke, ali pa že na dejanskem položaju Slovanov v Avstriji in na Balkanu, niso mogli priti do drugega zaključka, nego do tega, da slovenska in italijanska socijalnodemokratska stranka v Trstu ni storila drugega greha, nego da je sledila taktiki, ki jo je smatrala zase najboljšo.

IV.

Mi nismo pozabili nikdar, da treba ločiti vzvišenost ideje same od nespametnosti, sebičnosti in neiskrenosti posameznikov, ali tudi stranke.

»Edinost« 4. avg. 1898.

Prelistaje anale slovenske politične zgodovine se prihaja faktično do žalostnega sklepa, da tržaški voditelji niso videli tolikanj proti sebi socijalnodemokratske stranke nego njih voditelje Linhart, Kopača in Kristana. In dovolijo naj mi tudi voditelji tržaške politike, da sem jim pred kakimi 5 ali 6 leti isto očital rekoč, da bi bila dolžnost tržaške inteligence zavzeti se za socijalnodemokratsko stranko in da bi bilo treba dirigirati nadarjenega človeka v stranko. Ta moj nasvet se je perhorėsciral z opazko: kako je pač možno delati z osebami kakor so Linhart in Kopač! Torej osebnosti in nič drugega nego osebnosti so ovirale narodnjakom podpirati socialistično stremljenje.

Dočim je italijansko ljudstvo zbiralo v socijalnodemokratski stranki najboljše moči, ki so učili svoje prišaste politično in izobraževali splošno, so se ogibali slovenski narodni voditelji slovenskih socijalnih demokratov kakor da bi bili garjevi in celo ko so ti ustanovili izobraževalno društvo »Ljudski oder«, so stali zaničljivo ob strani. Če jih je sploh kaj prignalo v sredo socijalnih demokratov, je bila radovednost in nič drugega.

Mislim, in to mi morajo tudi trezno misleči tržaški politiki priznavati, da se je moral boj proti izprijenemu meščanstvu liberalne nacionalne stranke italijanske pričetiti in izvršiti v vrstah Italijanov samih. Za ta boj ni bil poklican drugi nego italijanski socijalni demokratje. In ta boj se je mogel izvršiti edinole, da so se izločili v boju med tema dvema faktorjema vsi nacionalni elementi, da si je stal nasproti Italijan, liberalci, kapitalisti, na drugi strani Italijan, demokrat-proletarec. Le tako, da slovenska socijalistična stranka ni posegla s krepko roko vmes, se je proces propadanja liberalne šovinistično-nacionalne italijanske stranke mogel tako hitro razvijati, da je vsemogočna italijanska stranka od leta 1887 bila 14. maja 1907 razbita in poražena na tla. Sedaj je nastopil oni trenutek, ko bi bila slovenska inteligenca morala videti razmere in nastopiti. — Po zmagi italijanske socijalnodemokratske stranke nad liberalci šovinisti je bila dolžnost in naloga tržaške slovenske inteligence, okrepiti slovensko socijalnodemokratsko stranko.

Socijalnodemokratska stranka je dobro videla in tudi danes vidi, da je le v tesni zvezi obeh narodnosti osigurano stališče tudi za bodočnost. Slovenska inteligenca pa je nasprotno in proti vsaki logiki sledila drugo pot. Pustila je četo slovenskih socijalnih demokratov njihovi usodi in pričela strasten boj proti njej, v prilog in izključno korist italijanskemu šovinizmu. In da je italijanski šovinizem obudila z vso silo Narodna delavska organizacija s svojim nastopom, mora vsakdo priznavati. N. D. O. v Trstu je torej srečno prišla do uspeha, da je obudila v italijanskem ljudstvu vse strasti nacjonalizma. Ali je pa N. D. O. res že tako močna, da se drzne v boj proti združeni slovenski in italijanski socijalistični stranki? Ali ni vrgla od sebe s tem glavno orožje, braniti se, ne, ne le braniti se, ampak tudi priti do zmage? No, prepričani smo, da N. D. O. kot produkt hipnega navdušenja, vstvarjena ne iz potrebe in ne na podlagi dejanskih razmer, tudi ravno tako naglo razpade in odda svoje moči slovenski socijalnodemokratski stranki!

Dr. H. Tuma.

Narodnjaške burke.

Zastonj bi bilo še enkrat dokazovati, da so tiste takozvane slavnosti in manifestacije, ki jih prireajo slovenski in italijanski narodnjaki v Trstu, čisto navadne narodnjaške burke, ki nimajo z resnostjo popolnoma nič skupnega. Toda če je pomen takih komedij ob enem smešen in žalosten in če je vspeh navadno klaverni, so nameni, ki jih zasledujejo uprizoritelj omenjenih komedij zlobni in protikulturni.

Nešetokrat smo že povedali, da si tuk. slovenski in italijanski narodni voditelji žele, da bi se delavstvo pričelo zopet po starem narodno sovražiti in rodoljubno pretepati. Uničiti naše strokovne in politične organizacije, uničiti mednarodno delavsko solidarnost in zanetiti med delavstvo nekdanjo narodno sovraštvo, to je namen slovenskih in italijanskih narodnih meščanov, ki vedo, da je neorganizirano in v narodnem sovraštvu živče delavstvo lažje izkoristiti nego če je isto mednarodno organizirano. Da dosežejo ta namen, se ti kramarji narodne navdušenosti ne sramujejo poseči tudi po najnesramnejših in nekulturnih sredstvih. Ne sramujejo se posluževati najpodlejših laži in obrekovanj na

stranko, ki to delavstvo združuje, izobražuje in brani pred izkoriščevalstvom teh rodoljubnih meščanov. Da pa imajo take namene in da se v dosegu teh namenov poslužujejo vsakih tudi najponiževalnih in nevarnih sredstev, je znak, da ne čutijo prav nobene odgovornosti za nadaljni razvoj in blagostanje svojega ljudstva.

Na shodih so ščevali in ščevaljo še vedno delavstvo v narodno sovraštvo. V svojem časopisju blatijo in zasramujejo slovenski italijansko, italijanski rodoljubi pa slovensko delavstvo. Na dnevnem redu so kalabreži in barbari, kakor, da nimamo na tem bojem svetu nobenih važnejših vprašanj za katere bi se moralo ljudstvo zanimati in v ugodne rešitev katerih bi moral delati vsak pošten človek — če tudi rodoljub. Ustanavljajo krumirske organizacije in organizirajo narodno krumirstvo v edini namen, da bi gmotno škodovali delavstvu in da bi zanetili narodno sovraštvo do delavcev tistega naroda, ki so za krumirstvo organizirani. Ker si pa z vsem tem hudičevim aparatom niso pridobili pri delavstvu nobenih lavorik nobenega spoštovanja, ker je delavstvo razumelo njihove zločinske

notranjih in zunanjih čednostih ne sega niti do gležnjev in ki ga po vsej pravici imenujemo malopridneža; ampak glej ob z dostojanstvom prenaša svojo malopridnost ter je zategadel pošten rodoljub in velik dobrotnik narodov. Tudi nekoga drugega poznam, ki je smešen in siten patron od nosa do pete; na čelo pa mu visi dostojanstven koder, ki razlaga na to in na ono stran: »Jaz sem dostojanstven koder in gorje mu, kdor se me dotakne!« In zaradi tistega kodra je sitnež imeniten poet, ko še nikoli ni napisal krščanskega verzca. Taki so ljudje, ki vedo, kaj se spodobi in kaj je koristno. Kako pa ti? Tvoje srce je v žalost potopljeno in namesto da bi vzdignil visoki črni prapor svoje bridkosti ter ga nosil križem po cestah, ljudem v oči tek in sramoto, sebi v sladko čast, sedi tukaj pri tem krčmarju hudodelcu in pretakaš solze, ki jih nihče ne vidi in ki te nihče ne zaveda zanje!

Tako sem govoril; Mrovec pa je stresel z glavo in molčal dolgo. Krčmar hudodelc nama je prinesel polno steklenico.

»Take predrzne besede govoriš, ker si še mlad in neizkušen!« mi je očital Mrovec z žalostnim, vzdihujočim glasom in je točil. »Če bi ti jaz zdajle povedal svojo zgodbo, bi govoril drugače, celo nič bi ne govoril, temveč glavo bi nagnil in bi molčal. Zato, da boš vedel, odkod moja bridkost in kam, in tudi zato, da se razodene pred tvojimi očmi posebna in usodepolna

Mrovec in njegova slava.

Spisal:

Ivan Cankar.

Hodil sem zadnjič v svoji žalosti po pustih krajih, kjer ni ne solnca, ne življenja in sem zašel v nizko, temno krčmo, ki je nisem videl prej nikoli. Zdi se mi, da je bila dom in pribežališče tatovom, razbojnikom in ilabajtarjem; celo krčmar sam je bil podoben hudodelcu, ki preži v zasedi in mori brez kesanja.

Na prvi pogled se mi je zdelo, da ni v izbi nobenega pivea; tiho je bilo in smrdelo je po včerajšnjem pivu. Čez dolgo šele, ko so se oči privadile mraku, sem ugledal kujona v kotu. Sedel je tam kakor v klopčič zvit i se ni gnil; skrival je nos v roki in je gledal name iznad pesti. — »Misliš, da te najdem nekoč med razbojniki, in kakor sem mislil, tako se je zgodilo!«

»Ne ogovarjaj me!« je odgovoril z globokim, britkosti polnim glasom in je zakril oči. Njegova žalost je pretresala moje srce; vstal sem, stopil sem k njemu in sem se narahlo dotekni njegove rame.

Vzdignil je glavo; njegova lica so bila objokana, megleno in motno so se ozrle name njegove oči.

»Zakaj si prišel?« je govoril z mehkim, tihim, trepetajočim, kakor obzirno prosečim glasom. »Kaj se nisem skril zadosti daleč?

Kaj nisem nasul dovolj visoko gomilo na svoj grob? Ali je bilo naključje, ali je bila namera, da si me sreča? Če je bilo naključje, vzemi klobuk, pojdi z bogom in ne ozri se name med durmi! Če pa je bila namera, ti Bog odpusti, kakor ti odpuščam jaz. Tolažbe, ki mi jo prinašaš v usmiljenih rokah, ne potrebujem; zakaj ni ga solnca tako žarečega, da bi raztopilo led okoli mojega srca. Pojdi z bogom in ne ozri se name!«

Tako globoke in resnične britkosti še nikoli nisem ne videl, ne slišal. Toliko očitnejša je bila in toliko bolj sočutja vredna, ker je bilo na obrazu mučnikovem nekaj otroškega in smešnega. Na svetu so obrazi, ki so ustvarjeni za vse drugo, samo ne za bridkost; dolge gube se naberó na jok, toda noben človek jim ne verjame bolečine; podobni so pajacu, ki se kremži na odru tako lažljivo, kakor je bila lažnjiva klobfuta, ki jo je dobil. In sočutje mu ni dodeljeno; če bi trpel resnično, bi se smejala drhal njegovemu trpljenju; in da bi poginil sredi odra, bi drhal ne vztrepetala v tihem strahu in usmiljenju, temveč glasno ogorčena bi bila, ker ji je motil zabavo...

Šele ko sem stal pred njim, ko sem mu položil roko na ramo ter se sklonil k njemu, sem videl natanko vsa znamenja velike nesreče. Ako gleda človek od daleč na pogorišče, zdi se mu strahotno lepo, veličastno in dolge pesmi vredno; ko stopi

bližje ugleda samo prazno klavernost in puščobo, okrene se nejevoljen in kolne.

Njegov braz je bil blede, upal in zelo dolg, kakor da ga je bil zgrabil kdo za redko rdečo brado ter ga potegnil navzdol; obrvi so ostale visoko gori in so se čudile, usta pa so bila napol odprta in so se tudi čudila. Obleka je bila umazana, posvalkana in blatna, kakor da jo je bil našel na cesti ter jo urno oblekel v temni veži, tako da je pozabil zapeti telovnik in srajco. Čevljev nisem videl, ker jih je skrival pod klopjo.

Dolgi beli nos je stiskal med roke in je glodal name postrani s plašnimi očmi — čisto kakor pajac, ki stoji na odru do pasu upognjen, skriva lica v dlani in vprašuje z velikimi, belimi, neumnimi očmi: »Kaj me boš?«

»Glej, Mrovec!« sem ga tolažil s toplim, očetovskim glasom. »Tako vedenje se že res ne spodobi za človeka, ki ima visoke misli! Zakaj nabiraš v te žalostne gube svoj obraz, tako plemenit nekoč? Nisem te prišel tolažiti — kaj bi tolažba mrtvemu sreč? Babam tolažbo! Le solze, ki urno priteko in urno usahnejo, je mogoče obrisati; luža izpuhti pod solncem, nikoli ne reka in veletok! Bodi žalosten, Bog ti blagoslovi žalost, žlahtno čustvo je! Toda nosi breme z dostojanstvom, zakaj dostojanstvo je tisti neprecenljivi lek, ki ozdravi celo najhujšo in najnevarnejšo rano, rano smešnosti. Poznam človeka, ki ti po vseh svojih

ljenja časti. Včeraj so na njegovo tožbo dobili poziv pred sodišče odgovorni uredniki «Pokreta», «Obzora», «Agramer Tagblatt» in «Slobodne Rieči».

Greskovič urednik «Obzora» in Tomič, urednik «Pokreta» sta bila tudi aretirana.

Zahtevajte po vseh Delavski List kavarnah in gostilnah

Domače stvari.

Danes, zvečer ob 8 uri se vrši v Delavskem Domu «javen ljudski shod» z dnevnim redom: *jugoslovanska soc. dem. stranka in dogodki prešlih dveh nedelj.*

Veselica v prid glasilu ital. sodrugov «Il Lavoratore» se vrši v nedeljo dne 23. t. m. v gostilni al Boschetto. Pridite vsi.

Občni zbor pekovske bolniške blagajne se je vršil v torek dne 18. t. m. Predsedoval je sohr. Wimer. Tajnik Evgen Carlini je podal krasno in natančno poročilo delovanja blagajne v letu 1907 iz katerega poročila posnamemo sledeče: Skupnih dohodkov je imela blagajna 22,948'28 K. Troškov pa: 15.888'11 K zdravil in podpor: 5.093'02 K upravnih troškov. Prebitek znaša tedaj 1.277'84. Znašal bi prebitek lahko 1.967'15 K ako bi se ne bilo zgubilo 652'25 K in ako bi se ne bilo uknjižilo 37'06 kron uporabe pohištva.

Tekom pretečenega leta je bilo naznanjenih 289 bolnikov in bolnic, od teh je dobilo podporo samo 268. 28. im se je odreklo podporo ker je bila njihova bolezen sad pijančevanja. Od 268 ki so dobivali podporo je bilo kar 34 ponesrečenih na delu. V podporo se je dalo 10.041'55 K. Rezervni sklad je znašal dne 31. decembra 1907 36.416'75 K.

Na zahtevo sodruga Mozetiča pove tajnik da svoto 853'26 K, ki je označena pod točko „globe“ tvorijo globe, ki so jih mogli plačati delodajalci, ker niso naznanili svojih delavcev takoj bolniški blagajni in ker jim niso dovolili tedenskega počitka.

Poročilo blagajnika vzame zbor na znanje enoglasno.

Po predlogu sohr. Quaiat-a in v imenu nadzorovalnega oseka, občni zbor odobri resolucijo v kateri se zahvaljuje dosedanjemu vodstvu. tajniku Carliniju in zdravniku Jezerum-u za njihovo delo. Mozetič in Quaiat predlagata in zbor sklone, da se imenuje poseben odsek, ki naj proučuje reformo pravil bolniške blagajne, da bo mogoče zvišati prispevke in zvišati dnevno podporo od 2'40 na 3 K na dan. V ta odsek so izvoljeni sodrugi Šešek, Mozetič, Quaiab, Osana, Mermolja in Baučer. — Temu odseku se je dovolilo da sprejme v svoje vrste tudi društvenega zdravnika.

Po daljši razpravi o raznih drugih stvareh se zaključí ta važni občni zbor.

Stavka slikarjev končana. — Odbor stavkujočih delavcev in odbor delodajalcev, sta se v torek dne 18. t. m. sešla na posebno sejo kjer sta se končno sporazumela v vseh točkah spomenice, ter izjavila, da se bodo i delavci i delodajalci sklepov držali.

Ob 9. uri zvečer se je vršil v Delavskem domu shod delavcev slikarjev, kjer je stavkujoči odbor poročal o sporazumu. Po daljši razpravi so navzoči odobrili sklep seje obeh odborov ter da prično delati že takoj drugi dan.

Edinost je razžalila ves slovenski narod. Rekla je, da ni še zrel za internacionalizem in socialno demokracijo. To je ravno toliko, kakor reči da je slovenski narod bedast.

Mi imamo pač večje zaupanje v slovenski narod, ker ga že sedaj smatramo za veliko bolj izobraženega nego mislijo uredniki Edinosti. Proč z ljudmi ki žalijo in imajo za norca cel narod.

Vsi uradniki uslužbeni v trgovskih in obrtnih podjetjih, kakor tudi odvetniški in notarski uradniki in uradniki domačih uprav, ki mislijo pristopiti novi skupini zveze trgovskih uslužbencev, ki se ustanovi v Trstu, so vabljeni na zborovanje, ki bo danes ob 8. uri in pol zvečer v društvenih prostorih društva «Fascio» ul. Paduina št. 4, I nad.

Javen ljudski shod skliče organizacija težakov v nedeljo dne 23. t. m. ob 9 in pol uri zjutraj v Delavskem domu ul. Boschetto 5, I nad.

Vsi težaki so naprošeni da se udeležijo tega shoda na katerem se bo razpravljalo o delavskih izkaznicah.

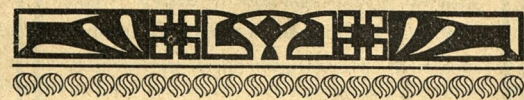
Zveza lesnih delavcev vabi vse lesne delavce na važne zborovanje, ki bo v nedeljo dne 23. t. m. ob 10 uri zjutraj v delavskem domu ul. Boschetto 5, II nad. Dnevni red je: Agitacija in organizacija.

Vsem organizacijam, ki hočejo predložiti kongresu strokovnih organizacij kak predlog, se naznanja, da čas za vložitev predlogov konča dne 31. t. m. Predloge, ki bodo stavljani po tem denevu, se ne bo vzelo na znanje.

V mestu „Malmo“ na Švedskem, so stopili mestni pometači v stavko ker pa občina ni mogla dobiti stavkokazov, ker so tam vsi delavci organizirani, opralajo sedaj službo pometačev in krumirjio mladi častniki, ker tudi vojaki so se odrekli službi krumirjev. Občinstvo, ki je vse na strani stavkujočih delavcev ima vsak dan zjutraj posebno zabavo ko gleda razne gibčne lajtnante ki mesto sabelj vijejo metle.

Mi pa bi priporočali tvrdki «Dr. Mandič», ki je že od začetka svojega obstanka tako vestna vzgajateljica krumirjev, da bi jih organizirala tudi za Švedsko, morda napravi dobro kupčijo in bi rešila tamošnje častnike iz neprijetnega položaja.

Poskusite Dr. Mandič.

Tržaške delavske zadruga vpisana zadruga z omejenim poroštvom

Podpisano vodstvo vabi vse svoje člane na

IV. redni občni zbor

ki bo

v nedeljo dne 30. avgusta ob 9 uri in pol predp.

v II. nad. Delavskega doma

s sledečim

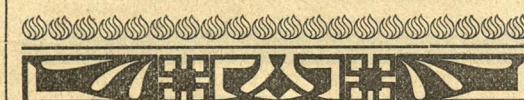
DNEVNIM REDOM:

1. Prečitane in odobritev zapisnika zadnjega občnega zbora;
2. Poročilo o IV. zadržni dobi;
3. Poročilo nadzorovalnega odseka;
4. Predložitev bilance;
5. Volitev predsednika, 5 odbornikov in 9 članov nadzorovalnega odseka.
6. Slučajnosti.

Od 22. t. m. naprej dobi vsak član po en iztis poročila in bilance katero dvigne lahko v zadržnih skladiščih ali v združnem uradu.

Ako se ob določeni uri ne doseže potrebnega števila članov se vrši občni zbor na drugo sklicanje pol ure pozneje (t. j. ob 10. uri) s vsakim številom navzočih članov.

Pristop na občni zbor bo dovoljen samo članom ki se bodo izkazali s člansko izkaznico.

DOPISI.

GORIŠKO.

Miren. Silna razburjenost je zavladala v krogu nekaterih tukajšnjih čevljar-skih mojstrov, ko so prečitali naša zadnja dva dopisa o razmerah tuk. čevljar-ske obrti in delavstvu. Ti ljudje spadajo namreč v tiste vrste bolnikov, ki nočejo vedeti ničesar o zdravniku in tarnajo vseeno neprenehoma, da so zelo bolani. Ker smo jim mi povedali, kje neki jih čevlji žuli, ker smo jim dokazali kje tiči krivda nazadovanja in propadanja tuk. obrti, pripovedujejo, da hočemo spraviti ob ugled njihovo obrt, Pa ne samo to, ampak tudi delavstvu da škodujemo. Nikdar ne mislijo ti ljudje ničesar za delavstvo, nikdar še niso nič dobrega naredili za delavstvo, takoj pa ko jih človek potegne za ušesa, pa se jim yname v sreč skrb za delavstvo. Pravijo nam da smo plačani od judov, da spodkopujemo ugled obrtnikom in tako, da škodujemo tudi delavstvu.

No, z našimi delodajalci se pač ne bomo sedaj pričali radi judovstva in tudi njihovim petoliznikom, ne bomo polagali preveč skrbi. Le povedati je pa treba tem kramarjem krščanske ljubezni in ljudskega poneumnega, da če je kdo škodoval obrti in delavstvu so ravno oni, ki hočejo

kljub razvoju veleindustrije ostati še vedno tam, kjer je bila obrt pred 200 leti. Sicer pa izpodkopati miren-ski čevljar-ski obrti ugled ni treba, ker so to že sami delodajalci dovolj preskrbeli.

Pa tudi zaradi čevljar-skih podučnih tečajev so se ti ljudje razjezili. No, tudi tu jih lahko potolažimo in ohladimo njihovo jezico na osebe, ki so imele pogum povedati resnico. O teh tečajih se še sploh nihče ni resno baval, pač pa se je te tečaje smešilo na naravnost ciničen in žalosten način. Kdor je čital razprave o teh tečajih v raznih narodnjaških listih si je prav gotovo moral misliti, da so pri nas izredno ukaželjni mojstri in da je pri nas čevljar-ska obrt v najlepšem cvetju.

Resnica je pa, da so izkoristili te tečaje samo delavci, ki so potem potom svojega trudapolnega dela in požrtvovalnosti privedli našo obrt, do res lepih vspehov. In še danes, da ni teh izučenih delavcev, bi morali delodajalci delavnice popolnoma zapreti. Razun 5—6 mojstrov, ki so res zmožni svoje obrti, so prisiljeni drugi obračati se za vsako malenkost k svojim delavcem.

Pri nas je pa 70 do 80 mojstrov. Največ je takih, ki bi se jih lahko imenovalo mojstre skaza, nekoliko je pa mojstrov za silo. Delavcev je pa okolu 200. Veliko jih je prav pridnih, ki tekmujejo lahko mestnim delavcem.

Meseca maja in junija leta 1905 smo imeli v Mirnu spopolnilni obrtni tečaj za čevljarje. Učil je g. J. Hulka, ki je bil poslan od c. kr. trgovskega ravnateljstva iz Dunaja. Njegov namen je bil izučiti delodajalce, da bodo zmožni v pospeševanje male obrti. Upisalo se je 35 čevljarjev. To število se je znižalo med tečajem na 29, od teh je pa bilo celih četvero (4) mojstrov, toda le eden teh mojstrov je zahajal pridno k pouku. Tečaj je bil tedaj za mojstre a obiskali so ga sami delavci. Delodajalci so si mislili, da je škoda zgubljeni čas v svrhu poduka posebno še, ko so vedeli, da jim bodo delavci itak pomagali celo — brezplačno. Seveda so pa imeli in imajo še danes čas zahajati v krmo in tam popivati po cele dneve.

To pa škoduje največ naši obrti. Toda oni bodo hoteli še nadalje skrivati rano, ki jih more dovesti do pogina. Mi pa bomo skušali to rano zdraviti, da pospešimo miren-sko obrt, seveda ne v korist delodajalcev marveč v korist delavcev.

Nabrežina. Letošnja suša je razdajala tudi našega kmeta. Uničila je žito, krompir, fižol in druge pridelke. Edini pridelek, na katerega so naši kmetje računali in spravljali vse svoje nade, je bilo vino. Večina, ali bolje rečeno, skoraj vsi kmetje imajo pa vinograde ob morskem obrežju. Sicer jih stane ta pridelek ogromnega truda. Grozdje, ko je dozorelo, morajo nositi domov na ramenah. Tako morajo od daleč nositi kamenje za obzidavo vinogradov in druge temu potrebne reči.

Zadnji dež je pa tem revnim ljudem odvzel še zadnje upe. Celo leto so se trudili in mučili, sedaj je pa voda uničila vsem kmetom, ki imajo vinograde ob obrežju, kar po štiri celo pet vinogradov. Zidove, zemljo in trte je odnesla na drežje od koder bo morsko valovje spravilo počasi vse v globočino morja. Na mnogih krajih se niti ne pozna več, da so bili tam lepi vinogradi zadnja nada našega kmeta. Videli smo kmete, ki so se jokali kakor otroci, ko niso videli več svojih vinogradov okolu katerih so se trudili celo leto.

Kdo bo pomagal sedaj tem revnim trpinom? Na tisoče in tisoče kron škode občuti naš kmet, in vendar, kamor se obrne nikjer ne vidi pomoči. Kje ste sedaj reševalci kmeta? Kje ste vi, ki se kregate po časopisju zaradi slovenskih tablic in pišete dolgovorne članke o kakem trgovcu, ki si je upal postaviti nad uhodom svoje trgovine laški mesto slovenskega napis, da se potem zabavate ob njegovi jezi?! Kje so sedaj kramarji slovenske navdušenosti?

Eh. Ob volitvah bodo prihajali pač reševalci kmeta in mu obljubljali zlate gradove. Sedaj ni ne duha ne sluha o nobenem, celo naš občinski svet, bo izvedel o tej nezgodi najbrž šele iz «Delavskega lista» ker, dokler so na dnevnem redu važne politične dogodbece, nimajo seveda naši občinski očetje časa poizvedeti in baviti se z nezgodo, ki je zadela našega kmeta.

Naši dopisi v «Delavskem listu» so končno vendar pomagali, da so se začele zboljšati razmere v tuk. klavnici.

Otalež. — Veliko veselico priredi „Bratno društvo v Otaležu“ v nedeljo dne 23. avgusta t. l. v prostorih Franceta

Vogrič št. 12 Travnik. Vspored: 1.) slavnostni govor; 2.) šaljivo srečkanje; 3.) šaljiva pošta; 4.) I. Aljaž «Oj Triglav moj dom» poje možki zbor; 5.) P. H. Sattner «Pogled v nedolžno oko», možki zbor; 6.) I. Prelovec, «Narodne pesmi» možki zbor. Pevske točke bo izvajal pevski zbor prostovoljnega gasilnega društva v Idriji. Med posameznimi točki igrajo kompteti.

Začetek veselice ob 3. uri popoldne. Vstopnina za nečlane 40 vin. za osebo.

V slučaju slabega vremena se vrši veselica v nedeljo dne 30. avgusta. Ker je čisti dobiček veselice namenjen v svrhu društvene knjižnice se bo tudi preplačila hvalevredno sprejemalo. K obilni udeležbi vabi

Odbor.

Tudi „Delavski List“ priporoča tamošnjim in zunanjim sodrugom, da se udeležijo v velikem številu te koristne in potrebne domače zabave, ki jo priredi vrlo bralno društvo v Otaležu. Na veselici bo navzoč — kakor čujemo tudi sodrug dr. H. Tuma, ki bo preskrbel navzočim prav gotovo kak izreden užitek svojega globokega znanja.

Na delo tedaj za kulturo in napredek.

ISTRA.

Pulj. Iza samostanskih zidov. Pri nas v Pulju imamo tudi neki samostan, ki se imenuje „Samostan Gospe od Sv. srca Jezusovega“. V tem samostanu, ki pa ni preveč na glasu, se vzgaja tudi otroke, s katerimi se pa ravna prav po nečloveško. Tu se otroke pretepa, zapira v nezdrave tamnice in pusti se jih celo lakoto trpeti. Med temi mladimi mučeniki, je bila tudi 8-letna hčerka vdove Marije Prevrat iz kostanjevega griča. Že delj časa je bila v tem samostanu. V zadnjem času je pa mati — ki jo je šla obiskati — zapazila, da ji je hčerka zelo oslabela. Na vprašanje so ji nune odgovorile, da je otrok prehlajen in da se ni bati nič hudega. Drugi teden, ko je mati spet prišla obiskat hčerko, je ni dobila več. Na vprašanje kje da je, so ji odgovorile nune, da je otrok še vedno prehlajen vsled česar ji ga ne morejo pokazati. Toda mati je na vso moč zahtevala, da se ji pokaže hčerko, tedaj so pa nune odgovorile, da je dobro ampak da jo more tem potom tudi takoj odvesti seboj. Ni treba še omeniti, da je bila mati s tem popolnoma zadovoljna. Nato je šla po deklico, ki je bila zaprta v neki umazani sobi v podstrešju in bila že skoro na pol mrtva. Niti govoriti ni mogla. Ko je mati uprašala rednico, kaj da so naredili z otrokom, je ista odgovorila kakor se spodobi poštenim in bogaboječim ljudem: «Blagor nji, saj če umre pojde v nebesa. Ko je prišel otrok k zavesti je pripovedoval kako se je ravnalo z njim in da se tako ravna tudi z drugimi. V samostanu se kuha vedno samo testenino. Te jedi pa nisem mogla vedno jesti. Kadar nisem mogla jesti so me za kazen vedno zaprle v vinsko klet po več ur lačno, ne da bi mi dale druge jedače. V kleti je vedno vse mokro. Če sem na kak drug način malo pregrešila (bili so to pač otroški grehi. Op. ur.) so me kaznovale s celodnevni postom. Če nisem mogla moliti, so me zapirali v klet, ob pouku sem morala klečati na golih kolenih. Ko smo vprašali punčko, če bi šla še rada v samostan, je prestrašena se oklenila matere in pričela jokati.

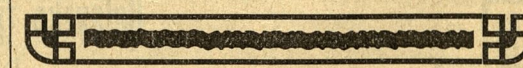
Ta slučaj ni prvi, ko se sliši slične stvari iz omenjenega samostana, toda naše kompetentne oblasti se ne ganejo, da bi preprečile tako nečloveško počenjanje in vse še v imenu boga in Krista. Od naše strani zahtevamo, da se takemu škandaloznemu in zločinskemu početju tega in drugih samostanov napravi enkrat za vselej konec. Stariše pa svarimo, naj ne pošiljajo svojih otrok v samostane. Kako se mora zahtevati od samostanskih dednic, da bi čutile ljubezen do nedolžnih otrok, ko ne poznajo materinskega strahu ne materinske ljubezni.

Pazite tedaj, kam pošiljate svoje otroke.

Dolžnost vsakega sodruga je, biti naročen tudi na glavno glasilo jugoslov. soc. demokratične stranke

„Rdeči Prapor“

Izdajatelj in odgovorni urednik VINKO KERMOLJ.
Tiska. TISKARNA MODERNA M. Susmel & Comp.
ulica della Zonta 8.

Fran Cantoni**Trst**

ul. Barriera vecchia št. 23

Velika zbirka
manufakturnega
tkanega blaga in
drugih potrebščin.

CENE ZMERNE**Zadruga lesnih delavcev
izdeluje**pohištva, izložbe prodajaln, kakor vsa druga
lesna dela.

Delavnica: Trst - Ulica Ferriera št. 3 - Trst.

**Tovarna testnine z jajci
Ernesto A. Vodopivec**

Trst, ul. Farneto št. 13.

Fran Manià**TRST**

ulica Machiavelli št. 8.

Skladišče oglja, premoga in drv.

Pošiljanje na dom na vsako stran mesta.

Mesesnel Antonio

pripoča svojo

GOSTILNO— za —
rojansko cerkvijo.**VINA IZVRSTNA.**

Mrzla in gorka jedila vedno na zapolago.

Postrežba točna.**Cene zmerne.****ANTON CECH**

TRST - Ulica Fonderia št. 12.

Zaloga najboljših dalmatinskih in istrskih vin**Marsale, Vermuth, i. t. d.**

Slovenci in Čehi v Trstu in na Primorskem.

Pozor!

Potrebujete srajce, spodnje
hlače otroške obleke, obleke za
gospice in gospe in razne dru-
ge domače obleke?

Pišite na podpisano trdko
rokodelnega tkanega platnenega in
volnenega blaga

78 ct. široko 25 m. stane 10 kron

» » 50 » » 20 » franko!

Trpežno Pozor! Raznobarvno!

Zahtevajte vzorce!**Marie Černá,**Ručni tkalcovna, Nový Hrádek
u Nov. Města n. M., Čechy.**KAVARNA UNIONE****= TRST =**

Ulica Caserma

= in ulica =

Torre Bianca.

Napitnina je odpravljena.

Velika zbirka političnih in leposlovnih revij

in časnikov v vseh jezikih.**Pozor! — Delavci! Širite delavski tisk! — Pozor!****V prodajalni
„DELAVSKE TISKOVNE DRUŽBE“
v Ljubljani**

na Dunajski cesti št. 20 (nasproti kavarne Evropa)

se dobe sledeče knjige in brošure:

H. Kirchsteiger: „Pod spovednim pečatom“. I. knjiga 2'60 druga K 2.

P. Mihalek: „Iz nižin življenja“. Cena 1 K.

Abditus: „Občinski socializem“. Cena 70 v.

A. Kristan: „Socializem“. Cena 20 vin.

„Socialna demokracija in kmetiško ljudstvo“. Cena 10 vin.

„Zakaj smo socialisti“. Cena 14 vin.

K. Marks in F. Engels: „Komunistični manifest“. Cena 40 vin.

K. Kautsky: „Kdo uničuje proizvodnjo v malem?“ Cena 30 vin.

„Proletariat“. Cena 30 vin.

„Kapitalistični razred“. Cena 30 vin.

A. Kristan: „O konsumnih društvih“. Cena 20 vin.

L. Warmund: „Katoliško svetovno naziranje in svobodna znanost“ 70 v.

S. Machar: „Magdalena“. Cena 2 K.

„Program socialne demokracije“. 4 vin. „Vun z enako volilno pravico“

4 vin. in „Zvišanje duhovniških plač“. Cena 10 vin.

Vsa pisma naj se naslavlja na

„Delavsko tiskovno družbo“ v Ljubljani

Dunajska cesta št. 20.

Pozor! — Delavci! Širite delavski tisk! — Pozor!

Odlikovani elektro fotografski atelje
za moderno slikanje

A. JERKIĆ

Via delle Poste 10

se priporoča v izdelovanje vseh v foto-
grafske stroko spadajočih del. — Cene
zmerne. — Slikanje se vrši pri čarobni
električni razsvetljavi do 7 ure zvečer.

Skladišče

ameriških mrežic in aparatov
za električno in plinovo luč

E. WÖFLER - TRST

ulica delle Acque št. 20.

FRATELLI PAGANI

TRST. Ulica Acquedotto št. 6.

Velika zbirka igrač, okraskov, parfu-
marij, mila, ovratnikov, zapestnikov,
kravat, i. t. d.

Urad:
ulica VINCENZO
BELLINI št. 13
(blizu cerkve Sv. Antona
novega)

Novo pogrebno društvo

Na razpolago ima nove in bogate pogrebne vozove.

VELIKA ZBIRKA SVEČ

Prodaja na drobno in debelo.

Vsako pogrebno naročilo izvrši točno. Cene zmerne.

VODSTO.

Telefon št. 1402-1403

**KNJIGOVEZNICA
PIPPAN & BORTUZZO**

ulica Valdirivo št. 19,
II. nad.

Izdeluje najfinejša in tržna
dela po zelo nizki ceni.

**Gostilna „Alla Lealtà“
ANTON SALTZ**

ulica delle Acque

Vina najfinejša, domača kuhinja
Družinske zabave.

Gostilna „Casa del Popolo“

(Zadružna delavska gostilna)

Trst, ul. S. Lazzaro in ul. S. Caterina

Domača kuhinja vedno dobro preskrbljena.

Cene zmerne.

Shajališče zunanjih sodrugov.